

- *Svikter vi vår neste?*

*Komiteen for internasjonale spørsmål, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke
22. september 2021*

Sommerens ekstremvær og klimapanelets siste rapport tegner til sammen et dystert bilde av fremtiden, men det er fortsatt mulig å begrense konsekvensene av global oppvarming og naturødeleggelser. En ny regjering må gjennomføre et taktskifte i innsatsen for å beskytte natur, klima og menneskerettigheter.

Sultkatastrofer i Madagaskar og Mosambik, flom i Europa og en rapport fra FNs klimapanel med et overtydelig budskap om behovet for en snuoperasjon: Denne sommerens hendelser har til sammen et budskap som bør få oss til både å tenke og handle på nye måter.

Kampen for klimaet er også et kristent kall. Tre av verdens største kirkeledere, Pave Frans, patriark Batholomeus av Konstantinopel og Erkebiskop Justin Welby av Canterbury kom nylig med en historisk felles uttalelse rettet mot det forestående klimatoppmøtet i Glasgow. Deres hovedbudskap er hentet de fra 5. Mosebok: «Velg da livet, så du og dine etterkommere kan få leve». Å velge livet i klimakrisens tid er både et personlig, et åndelig og et politisk valg. Det innebærer et oppgjør med grådighet, likegyldighet og egoisme, til fordel for vern om livet, skaperverket og fellesskapet.

Den 6. hovedrapporten fra FNs klimapanel tegner et bilde av jordas tilstand som er enda mer dramatisk enn det som har vært dokumentert tidligere. Klimaendringene går raskere enn tidligere antatt, Paris-avtalens mål om mindre enn 1,5 graders oppvarming kan ikke nås uten umiddelbare og drastiske grep, og mange av klimaendringene, som ismelting på Grønland og i Antarktis, havsnivåstigning og tining av permafrost, regnes nå som irreversible.

Rapporten som kom 9. august feier bort det som måtte være igjen av tvil om farlige klimaendringer skyldes menneskelig aktivitet. Denne situasjonen krever en kollektiv realitetsorientering. Hver enkelt av oss må ta inn over oss alvoret i situasjonen vi er i og reflektere over hvilke endringer vi må gjøre, i våre egne liv, i politikken og i organisasjonene og institusjonene vi er en del av.

Klimaendringene rammer skjevt - fattige land rammes først og hardest, fattige mennesker rammes hardest i alle samfunn og kvinner rammes hardere enn menn. Pågående katastrofer forlenges og blir enda dypere.

Klimaendringer skaper frykt, noe ikke minst de som jobber med barn og unge erfarer. Kirkens SOS, landets største hjelpetelefon, har den siste tiden opplevd økt pågang fra barn og unge som frykter for fremtiden. Noen vil ikke få barn, eller sliter med å se hensikten med å ta utdanning. Frykt skapes ikke bare av klimaendringene i seg selv, men også en opplevelse av at klimaendringene ikke tas på alvor og møtes med tiltak som monner.

Samtidig kan handling utløse håp. Skolestreikene for klima viser at unge er opptatt av temaet og beveger det politiske landskapet. I høst ble klima en av hovedsakene i valgkampen. Når klima kommer høyt på dagsorden og det blir konkurranse om de beste tiltakene, kan det skapes ny politisk dynamikk og raskere endringer. Dette ser vi også i næringslivet og finansverden, hvor det blant annet skjer en rask bevegelse bort fra investeringer i fossil energi og over til fornybar.

I Den norske kirke skal klima- og miljøarbeidet behandles på Kirkemøtet i november, under overskriften «Mer himmel på en truet jord». Da vil kirkens øverste organ diskutere tema som reisevirksomhet blant ansatte, kirkens eget klimafotavtrykk knyttet blant annet til energibruk og drift av kirkebygg, og hvordan kirkens forkynnelse og undervisning for alle aldersgrupper ivaretar tema

som vern om skaperverket og bærekraftig utvikling. For oss som kristne er klimakampen del av vårt kristne kall, slik biskopene våre understreker i sitt hefte Guds skaperverk - vårt hjem. Kirken må gå foran.

Det er imidlertid våre politiske ledere som har det aller største ansvaret, og den største muligheten til å påvirke Norges klimainnsats. For Norge er olje- og gassvirksomheten den sektoren som bidrar mest til våre nasjonale utslipp. Samtidig bidrar den olje og gass som eksporteres fra Norge til ti ganger så mye utslipp når den brennes som det samlede norske innenlands utslippsnivået. For Norges bidrag til verdens klimagassutslipp er derfor det største bidraget vi kan gjøre å redusere den norske produksjonen av olje og gass.

Vi har klare forventer til den nye regjeringen:

1. **Regjeringen må gjennomfører et taktskifte i arbeidet for utslippskutt i Norge.** Til nå har Norge klart å redusere sine utslipp med ca. 3 % siden 1990. Målet er 55 % reduksjon innen 2030. Det innebærer en reduksjon på minst 8 % hvert år de neste ni årene. For å nå dette målet kreves en omfattende omstilling av hele samfunnet på veldig kort tid. En planmessig satsing med mål om levedyktige nye næringer og avslutning av norsk oljevirksomhet er nødvendig. Etablering av nye grønne arbeidsplasser og avslutning av letevirksomheten etter olje snarest mulig, må være del av en slik omstilling.

Urfolks rettigheter, levekår for lokalbefolkningen og vern om naturmangfold må prioriteres i omstillingen. Det handler om vilje, og Norge kan være en viktig og tydelig internasjonal rollemodell.

2. **Regjeringen må øke innsatsen for klimatilpasning i fattige land.** Samtidig som verdens fattigste er hardt rammet av pandemi og en rekke konflikter, er mange også utsatt for klimaendringer som truer vannforsyning, matproduksjon og levekår. Det haster derfor at Norge og andre rike land trapper opp finansiering av tiltak som gjør fattige land i stand til å redusere skader forårsaket av nåværende og kommende klimaendringer. Norge må være ledende på klimafinansiering globalt.

I tillegg til den etiske begrunnelsen, er levedyktige samfunn i norsk egeninteresse, blant annet for å unngå store flyktningstrømmer som kan destabilisere også våre samfunn. Urfolks rettigheter og menneskerettigheter mer generelt må være primærkriterier når klimatilpasningstiltakene utformes.